

Social- och hälsovårdsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till ändring av lagstiftningen om arbetspensionssystemet

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till ändring av lagstiftningen om arbetspensionssystemet (RP 40/2026 rd): Ärendet har remitterats till social- och hälsovårdsutskottet för betänkande och till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet för utlåtande.

Utlåtande

Utlåtande har lämnats av

- arbetslivs- och jämställdhetsutskottet AjUU 5/2026 rd

Sakkunniga

Utskottet har hört

- konsultativ tjänsteman Outi Aalto, social- och hälsovårdsministeriet
- övermatematiker Minna Lehmuskero, social- och hälsovårdsministeriet
- finansråd Tuomas Laiho, finansministeriet
- byråchef Tarja Taipalus, Finansinspektionen
- avdelningschef Ismo Risku, Pensionsskyddscentralen
- chef för arbetspensions- och socialförsäkringsfrågor Katri Ojala, Akava ry
- ledande expert Vesa Rantahalvari, Finlands näringsliv rf
- Senior Fellow-forskare Tarmo Valkonen, Näringslivets forskningsinstitut ETLA
- ordförande Matti Huutola, Pensionärsförbundens intresseorganisation PIO rf
- chef för juridiska ärenden Ismo Heinström, Eläkesäätiöyhdistys - ESY ry
- direktör Mikko Kuusela, Finanssiala ry
- ledande pensionssakkunnig Juha Knuuti, Kommun- och välfärdsområdesarbetsgivarna KT
- jurist Samppa Koskela, STTK rf
- chef för karriär- och pensionsfrågor Sinikka Näätsaari, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf
- direktör Mikko Koskinen, Arbetspensionsförsäkrarna TELA rf.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- Ömsesidiga Pensionsförsäkringsbolaget Ilmarinen
- Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt

Betänkande ShUB 5/2026 rd

- Sjömanspensionskassan
- Mikro- och ensamföretagare rf
- Ungdomssektorn rf
- Företagarna i Finland rf.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås det att lagen om pension för arbetstagare, lagen om sjömanspensioner, lagen om beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter och om diversifiering av placeringar, lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag samt lagen pensionsstiftelser och pensionskassor ändras.

Syftet med de föreslagna ändringarna är att förbättra arbetspensionssystemets finansiella hållbarhet och att stärka de offentliga finanserna genom att öka pensionsanstaltarnas placeringsintäkter. Det föreslås att bestämmelserna i lagen om pension för arbetstagare och lagen om beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter och om diversifiering av placeringar ska ändras så, att det är möjligt att öka aktierisken genom att ändra finansieringstekniken. Det föreslås att solvensbestämmelserna ska lättas så att mer placeringsrisker kan tas i alla placeringsklasser. Dessutom föreslås det i propositionen att möjligheten att ta kredit utvidgas till att gälla alla fastighetsplaceringar som görs av arbetspensionsförsäkringsbolag, Sjömanspensionskassan och pensionsstiftelser samt av pensionskassornas dottersammanslutningar.

Det föreslås att fonderingen stärks så, att det i fortsättningen årligen fonderas mer för ålderspensioner för finansieringen av kommande pensioner. Stärkandet av fonderingen är rättvist särskilt med tanke på de yngre generationerna, och det bidrar till riskberedskapen.

Det föreslås att en indexbegränsning tas i bruk från och med 2030. Indexbegränsningen inverkar på de årliga indexjusteringarna av löpande arbetspensioner så, att arbetspensionsindexet får under två på varandra följande år inte öka mer än lönekoeficienten under samma tid. Arbetspensionerna kan således inte stiga betydligt mer än lönerna.

Propositionen baserar sig på en skrivning i regeringsprogrammets för statsminister Orpo enligt vilken det på grund av försämringen av försörjningskvoten och den osäkerhet som är förknippad med den ekonomiska utvecklingen, investeringsavkastningen på pensionsmedlen och den kommande avgiftsutvecklingen bereds på trepartsbasis behövliga ändringar av arbetspensionslagstiftningen så att den finansiella hållbarheten ska kunna säkerställas och en tillräcklig förmånsnivå tryggas. De föreslagna ändringarna minskar hållbarhetsunderskottet i de offentliga finanserna med ca 0,8 procentenheter i förhållande till bruttonationalprodukten.

Lagarna avses träda i kraft den 1 juli 2026. Ikraftträdandet ska dock ske stegvis så att ändringarna i lagen om pension för arbetstagare och en del av ändringarna i lagen om sjömanspensioner föreslås träda i kraft den 1 januari 2027.

Betänkande ShUB 5/2026 rd

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänt

I propositionen föreslås ändringar i lagen om pension för arbetstagare (395/2006), lagen om sjömanspensioner (1290/2006), lagen om beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter och om diversifiering av placeringar (315/2015), lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag (354/1997) samt lagen om pensionsstiftelser och pensionskassor (946/2021).

Syftet med propositionen är att förbättra arbetspensionssystemets finansiella hållbarhet och stärka de offentliga finanserna genom att göra det möjligt för arbetspensionsanstalterna att eftersträva bättre placeringsintäkter än för närvarande. Det föreslås att bestämmelserna om arbetspensionsanstalternas placeringar lindras så att de i högre grad än för närvarande kan ta placeringsrisker särskilt i aktier och andra avkastningsinriktade placeringar. Det föreslås att solvensbestämmelserna ändras så att mer placeringsrisker kan tas i alla placeringsslag. Dessutom föreslås det i propositionen att möjligheten att ta kredit utvidgas till att gälla alla fastighetsplaceringar som görs av arbetspensionsförsäkringsbolag, Sjömanspensionskassan och pensionsstiftelser samt av pensionskassornas dottersammanslutningar. Det föreslås att fonderingen av ålderspensioner stärks på så sätt att det i fortsättningen årligen fonderas mer för ålderspensioner för finansieringen av kommande pensioner. Dessutom föreslås det att en indexbegränsning som påverkar ökningen av arbetspensionerna införs från och med 2030.

Social- och hälsovårdsutskottet ställer sig bakom propositionens syften och tillstyrker lagförslagen med vissa små tekniska korrigeringar. Utskottet betonar att arbetspensionssystemets bärkraft efter 2017 års reform har vilat på en stabil grund, men den ofördelaktiga befolkningsstrukturen och den lägre nativiteten än väntat har försvagat dess finansiella hållbarhet på lång sikt. De föreslagna ändringarna stärker arbetspensionssystemets finansieringsbas, minskar på lång sikt trycket på att höja arbetspensionsavgifterna eller sänka pensionsnivån samt stärker rättvisan mellan generationerna.

Propositionen baserar sig på en skrivning i regeringsprogrammets för statsminister Orpo enligt vilken det på grund av försämringen av försörjningskvoten och den osäkerhet som är förknippad med den ekonomiska utvecklingen, investeringsavkastningen på pensionsmedlen och den kommande avgiftsutvecklingen bereds på trepartsbasis behövliga ändringar av arbetspensionslagstiftningen så att den finansiella hållbarheten ska kunna säkerställas och en tillräcklig förmånsnivå tryggas. Regeringen preciserade målen för att stärka den helhet som utgörs av den offentliga ekonomin på hösten 2023 på så sätt att den offentliga ekonomin genom reformer av arbetspensionslagstiftningen ska stärkas med minst 0,4 procent i förhållande till bruttonationalprodukten (BNP), vilket motsvarar ungefär en miljard euro. Arbetsmarknadsorganisationerna nådde ett förhandlingsresultat den 19 januari 2025, vilket enligt Finlands regering som helhet i tillräcklig grad uppfyllde de mål som satts upp för reformen.

Utskottet konstaterar att arbetspensionsmedlens och pensionsutgifternas andel av de offentliga finanserna är betydande. Det sammanlagda beloppet av medlen i arbetspensionssystemet uppgick i slutet av 2025 till cirka 285 miljarder euro, vilket motsvarar över 100 procent av bruttonationalprodukten. Arbetspensionsutgifterna uppgick 2025 till totalt 37,2 miljarder euro,

Betänkande ShUB 5/2026 rd

vilket är cirka 13 procent av bruttonationalprodukten. Social- och hälsovårdsutskottet fäster dock i likhet med arbetslivs- och jämställdhetsutskottet (AjUU 5/2026 rd) uppmärksamhet vid att pensionsutgifternas andel av bruttonationalprodukten varit rätt så stabil under perioden 2000–2024, trots att antalet pensionstagare samtidigt har stigit med cirka 400 000 personer.

Utskottet välkomnar att den lösning som arbetsmarknadsorganisationerna förhandlat fram bedöms minska hållbarhetsunderskottet i de offentliga finanserna mer än regeringens mål, cirka 0,8 procentenheter i förhållande till bruttonationalprodukten, vilket motsvarar cirka två miljarder euro. De föreslagna ändringarna bedöms på lång sikt minska trycket på att höja arbetspensionsavgifterna, vilket ökar skatteinkomsterna och de offentliga finanserna. På grund av de föreslagna ändringarna beräknas pensionsutgifterna minska med 0,5 procentenheter och den genomsnittliga pensionen i förhållande till det genomsnittliga förvärvet med 0,5 procentenheter på lång sikt. Placeringsintäkterna beräknas å sin sida förbättras med 0,5 procentenheter inom den privata sektorn på lång sikt. På lång sikt beräknas den genomsnittliga arbetspensionsavgiften vara cirka 4 procentenheter lägre fram till 2090 än vad den skulle ha varit utan de föreslagna ändringarna.

De föreslagna ändringarna ökar dock enligt propositionen risken för variationer i arbetspensionsavgifterna. Propositionen innehåller inget regelbaserat stabiliseringssystem enligt regeringsprogrammet, med uppgift att stabilisera nivån på pensionsförsäkringsavgifterna på lång sikt. Enligt propositionen (s. 75) skulle en övergripande stabilisator vara svår att genomföra juridiskt och också göra arbetspensionssystemet invecklat. De åtgärder som har som mål att förbättra placeringsavkastningen i placeringsreformen, en ökad fondering av ålderspensioner och en indexbegränsning kommer sammantaget enligt propositionen på lång sikt generera en uppgång i avgiftsnivån till ett tillräckligt stävande slutresultat.

Placeringsreformen

I propositionen föreslås det att arbetspensionsanstalterna inom den privata sektorn ska ges möjlighet att eftersträva bättre placeringsintäkter genom en placeringsreform som genomförs genom att finansieringsreglerna görs smidigare och solvensbestämmelserna lindras. Solvensbestämmelserna gäller inte pensionsanstalten Keva inom den offentliga sektorn. Keva höjde redan 2023 risknivån för sina placeringar betydligt genom beslut av sin styrelse, vilket har lett till att aktievikten har stigit till mer än 60 procent.

I propositionen föreslås det att grunden för den privata sektorns arbetspensionsanstalters tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen, vilken utgörs av en andel som motsvarar aktiernas genomsnittliga årsavkastningsprocent av ansvarsskulden, höjs från nuvarande 20 till 30 procent. De övre och nedre gränserna för tilläggsförsäkringsansvaret föreslås bli slopade. Vid beräkningen av aktiernas genomsnittliga årsavkastningsprocent beaktas framöver dessutom aktier som är föremål för handel på alla reglerade marknader i stället för aktier som är föremål för handel på en reglerad marknad i en utvecklad stat, vilket är fallet för närvarande. För aktieplaceringar föreslås en övre gräns på 85 procent av placeringarna i stället för nuvarande 65 procent. I och med reformerna av placeringsverksamheten beräknas aktievikten i en enskild arbetspensionsförsäkrars portfölj stiga till mer än 70 procent, medan den för närvarande varierar mellan 50 och 60 procent i genomsnitt.

Betänkande ShUB 5/2026 rd

Samtidigt föreslås det att solvensbestämmelserna lindras så att pensionsanstalterna kan ta större placeringsrisk i sin placeringsverksamhet och på så sätt möjliggöra strävan efter bättre placeringsintäkter. Genom bestämmelserna om solvens fastställs den risknivå som är tillåten vid arbetspensionsplacering och därmed också gränserna för den avkastning som eftersträvas i placeringsverksamheten.

Också pensionsanstalternas möjligheter att använda kreditupptagning och borgen utökas. När det gäller arbetspensionsförsäkringsbolag utvidgas möjligheten till kreditupptagning till att gälla alla fastighetsinvesteringar av arbetspensionsförsäkringsbolagens dottersammanslutningar. Dessutom tydliggörs regleringen, enligt vilken ett arbetspensionsförsäkringsbolag kan ställa borgen för krediter för en dottersammanslutning som placerar i fastigheter eller byggnader. Det föreslås nya bestämmelser om möjligheten att ta kredit också för Sjömanspensionskassan samt pensionsstiftelser och pensionskassor.

Utskottet anser det motiverat att öka placerings- och aktierisken, eftersom placeringshorisonten för pensionsmedlen är lång och de föreslagna ändringarna på lång sikt möjliggör högre avkastning på placeringarna. Detta säkerställer utbetalningen av pensioner, underlättar avgiftstrycket för yngre generationer och stärker de offentliga finanserna. Avkastningen på pensionsmedlen är vid sidan av ett ökat antal sysselsatta och en ökad förtjänstnivå en central faktor för att dämpa trycket på att höja pensionsavgiften och trygga hela systemets finansiella hållbarhet.

En ökad placeringsrisk ökar dock fluktuationerna i placeringsintäkterna och ökar risken för variationer i arbetspensionsförsäkringsavgiften samt för att ålderspensionsfonderna minskar i en situation med negativ aktieavkastning. Den ökade placeringsrisken kan också öka osäkerheten om de ungas och kommande generationers framtida avgiftsnivå och finansieringen av pensionerna, även om arbetspensionsanstalternas solvens även efter de föreslagna ändringarna beräknas uthärda flera års perioder av negativ avkastning. Utskottet lägger vikt vid arbetspensionsanstalternas primära uppgift att trygga utbetalningen av pensioner och placera de influtna medlen av pensionsavgifterna hållbart och produktivt. Utskottet betonar att de föreslagna ändringarna accentuerar ledningens och styrelsens starka kompetens i att snabbt reagera på förändringar i riskerna för att trygga sin solvens och betydelsen av riskhantering för att säkerställa systemets hållbarhet.

Sakkunniga lyfte fram behovet av att komplettera bestämmelserna om styrelsens behörighet på grund av de föreslagna ändringarna så att det kollektiva kompetenskravet omfattar sakkunskap om både placeringsverksamhet och riskhantering. Utskottet betonar vikten av kompetenskrav och investeringsexpertis, men konstaterar att styrelsen enligt 9 e § i den gällande lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag som helhet också ska ha god sakkunskap om placeringsverksamhet. Kompetenskraven har kompletterats genom ändringar i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag (213/2025, RP 194/2024 rd), varvid kompetenskraven utöver god sakkunskap om placeringsverksamhet kompletterades med annan sådan yrkeskompetens och erfarenhet som krävs för skötseln av uppgiften. I samband med ändringen gavs i förarbetena till lagen också exempel på god sakkunskap om placeringsverksamhet, som också omfattar sakkunskap om solvensreglering och riskhantering. Utskottet anser att den gällande regleringen tryggar tillräckliga kompetenskrav med tanke på riskhanteringen inom placeringsverksamheten,

Betänkande ShUB 5/2026 rd

men anser det viktigt att man följer upp om kompetenskraven är tillräckliga i en situation där den föreslagna regleringen möjliggör större risktagning.

Sakkunniga har dessutom påpekat att Finansinspektionen vid behov genom tillsyn kan ingripa i överdriven risktagning endast när pensionsanstaltens solvens underskrider de lagstadgade kraven, varvid riskerna redan har realiserats och pensionsanstaltens verksamhetsförutsättningar sannolikt har försämrats. Utskottet understryker att det i propositionen inte föreslås några ändringar i den grundläggande principen för solvensregleringen, enligt vilken en pensionsanstalt som i fråga om solvens överskrider kravet i lagen ska bedriva verksamhet som tryggar de försäkrade förmånerna utan att överskrida gränserna för överdriven risktagning. Finansinspektionen kan således endast ingripa i risktagningen vid en pensionsanstalt som underskridit solvensgränsen.

Ändringarna i fonderingen av ålderspensioner

Det föreslås i propositionen att fonderingen av ålderspensioner stärks på så sätt att det i fortsättningen årligen fonderas mer för ålderspensioner för finansieringen av kommande pensioner. Det föreslås att det årliga inflödet av den ålderspension som pensionsanstalten ansvarar för höjs från 0,4 procent till 0,5 procent. Det innebär att den ålderspensionsavgift som ingår i arbetspensionsavgiften höjs från 3,7 procent till 4,6 procent av lönebeloppet. Enligt utredning till utskottet beräknas lönesumman för arbetspensionerna inom den privata sektorn uppgå till cirka 77 miljarder euro 2026, vilket innebär att fonderingen av ålderspensioner ökar med cirka 700 miljoner euro i och med de föreslagna ändringarna. En ökad fondering höjer således på lång sikt arbetspensionsmedlen.

Utskottet anser att en ökad fondering är en betydande reform för att minska trycket på att höja arbetspensionsförsäkringsavgiften. I och med att fonderingen utökas kan en större del av de framtida pensionsutgifterna täckas av fonderna, vilket minskar andelen pensionsavgifter som tas ut för utjämningspensionsutgifterna. Därför är en ökning av fonderingen betydelsefull särskilt med tanke på rättvisa mellan generationerna, eftersom den minskar de yngre åldersklassernas finansieringsansvar. Utskottet ser det som angeläget att följa upp hur nyttan av att öka fonderingen fördelar sig på olika generationer.

Indexbegränsningen

Den enda del av propositionen som direkt påverkar nivån på arbetspensionsförmånerna är indexbegränsningen, som föreslås bli införd från och med 2030. Till skillnad från placeringsreformen och stärkandet av fonderingen påverkar indexbegränsningen pensionerna enligt alla pensionslagar, dvs. också till exempel pensionerna inom den offentliga sektorn och företagarnas pensioner. Indexbegränsningen inverkar på de årliga indexjusteringarna av löpande arbetspensioner på så sätt att arbetspensionsindexet under två på varandra följande år inte får öka mer än lönekoeficienten under samma tid. Arbetspensionerna kan således inte stiga betydligt mer än lönerna. Indexbegränsningen kan inte få negativt värde och minska den intjänade arbetspensionen mer än den nuvarande indexregeln.

Betänkande ShUB 5/2026 rd

Enligt propositionen (s. 55) aktiveras mekanismen relativt sällan (uppskattningsvis med i genomsnitt 7,7 års mellanrum) och om den aktiveras minskar justeringen av arbetspensionsindex måttfullt (uppskattningsvis med i genomsnitt 0,78 procentenheter). I situationer som vid de exceptionella indexhöjningarna 2023 och 2024 minskar mekanismen incitamenten att tidigarelägga pensioneringen och sänker pensionsutgiftens förväntade värde, vilket gör pensionsavgiften sjunker. Indexbegränsningen har dock ingen stabiliserande effekt på den direkta pensionsavgiften. Enligt propositionen (s. 75) stabiliserar indexbegränsningen arbetspensionsutgiften i förhållande till lönesumman när den reella lönesumman sjunker, men den anpassar inte nödvändigtvis pensionerna nedåt i situationer där trycket på att höja avgiften är uppenbart. Mekanismen kan även leda till en bestående nedgång i indexjusteringen av pensionerna i betalning, även om arbetspensionssystemet finansiella läge inte förutsätter det.

Sakkunniga har påpekat att indexbegränsningen dämpar de mest betydande pensionsökningarna, men den kompenserar inte för eventuella pensionsförluster. Enligt utredning till utskottet kan uppnåendet av målen för indexbegränsningen äventyras om den förmånsförändring som begränsningen orsakar kompenseras. Utskottet ser det som nödvändigt att indexbegränsningens konsekvenser för pensionsnivån i olika åldersklasser följs upp och utvärderas regelbundet.

Uppföljning

Pensionssystemets uppgift är att trygga människornas försörjning med tanke på långvariga sociala risker, såsom ålderdom eller arbetsoförmåga, och dess funktion har en betydande inverkan på förtroendet för samhället i vidare bemärkelse. De föreslagna ändringarna bedöms ha en betydande inverkan på arbetspensionssystemets finansiella hållbarhet och de offentliga finanserna samt på rättvisan mellan generationerna. Utskottet anser det nödvändigt att följa upp och bedöma ändringarnas konsekvenser för arbetspensionssystemets finansiella hållbarhet, variationen i arbetspensionsavgifterna, nivån på pensionsförmånerna och rättvisan mellan generationerna (*Utskottets förslag till uttalande*). Utskottet betonar att för att pensionssystemet ska bli mer hållbart krävs det utöver ändringar inuti systemet också satsningar på att förbättra sysselsättningen, förlänga tiden i arbetslivet, förbättra välbefinnandet i arbetet, orka i arbetet och utveckla kompetensen.

Enligt propositionen ska det senast år 2035 göras en granskning av ändringarnas konsekvenser, i synnerhet med tanke på en tillräcklig trygghetsnivå och den finansiella hållbarheten i pensionssystemet. Som en del av den fortsatta beredningen av pensionsreformen har social- och hälsovårdsministeriet enligt uppgift även inlett en utredning på trepartsbasis om behoven av att utveckla ålderspensionsfonderingen med tillräcklig fondering, rättvisa mellan generationerna och en jämn avgiftsutveckling som mål. Enligt den gällande 218 a § i arbetspensionslagen gör social- och hälsovårdsministeriet vart femte år en helhetsutvärdering av arbetslivslängdens utveckling och hela arbetspensionssystemets ekonomiska och sociala hållbarhet till stöd för utvecklingen av arbetspensionssystemet och det politiska beslutsfattandet. Den första utvärderingen görs år 2026. Som ett led i beredningen av pensionsreformen har Pensionsskyddscentralen på uppdrag av social- och hälsovårdsministeriet publicerat en halvtidsrapport (*Eläketurvakeskuksen raportteja 1/2025: Työurien kehitys ja työeläkejärjestelmän sosiaalinen ja taloudellinen kestävyys*), där även rättvisan mellan generationerna behandlas. Utskottet ser det som angeläget att resultaten av utvärderingen av pensionssystemet regelbundet rapporteras också till riksdagen.

Betänkande ShUB 5/2026 rd

DETALJMOTIVERING

1. Lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare

Ikraftträdandebestämmelsen. Utskottet föreslår en språklig precisering i 2 mom.

3. Lagen om ändring av lagen om beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter och om diversifiering av placeringar

13 a §. Beaktande av skuldandelen. Utskottet föreslår att formeln i 1 punkten korrigeras så att ett uttryck införs för att en eventuell förlust inte under några omständigheter ska kunna överstiga placeringens värde.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Social- och hälsovårdsutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 2 och 4—6 i proposition RP 40/2026 rd utan ändringar.

*Riksdagen godkänner lagförslag 1 och 3 i proposition RP 40/2026 rd med ändringar.
(Utskottets ändringsförslag)*

Riksdagen godkänner ett uttalande. (Utskottets förslag till uttalande)

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om ändring av lagen om pension för arbetstagare

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om pension för arbetstagare (395/2006) 98 §, 168 § 2 och 3 mom., 170 § 1 mom., 171 § 2 och 4 mom., 174 § 1 punkten och 201 §, av dem 168 § 2 mom., 170 § 1 mom. och 171 § 4 mom. sådana de lyder i lag 950/2021, 168 § 3 mom. sådant det lyder i lag 694/2019, 171 § 2 mom. och 201 § sådana de lyder i lag 357/2022, samt 174 § 1 punkten sådan den lyder i lag 69/2016, som följer:

Betänkande ShUB 5/2026 rd

98 §

Indexjustering av pensionerna

En löpande pension justeras årligen från ingången av januari med ett indextal (*arbetspensionsindex*).

Vid beräkning av arbetspensionsindexet är vägningskoefficienten för förändringen i lönenivån 0,2 och vägningskoefficienten för förändringen i prisenivån 0,8.

Om förändringen i arbetspensionsindexet som beräknats enligt 2 mom. under en granskningsperiod på två på varandra följande år överstiger förändringen i lönekoefficienten under motsvarande tid, är värdet av arbetspensionsindexet med avvikelse från vad som föreskrivs i 2 mom. det största värde med vilket förändringen i arbetspensionsindexet under granskningsperioden på två på varandra följande år inte överstiger förändringen i lönekoefficienten under motsvarande tid. Med förändring avses den relativa förändringen.

Bestämmelserna i 3 mom. tillämpas, om värdet av det arbetspensionsindex som beräknats enligt 2 mom. är större eller lika stort som värdet av det senaste arbetspensionsindexet. Om värdet av arbetspensionsindexet då efter tillämpningen av 3 mom. är mindre än värdet av det senaste arbetspensionsindexet, är värdet av arbetspensionsindexet detsamma som värdet av det senaste arbetspensionsindexet.

168 §

Uppgörande av beräkningsgrunder

Grunderna för beräkning av ansvarsskulden ska omfatta grunderna för det tilläggförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen. Beräkningsgrunderna ska uppgöras så att grunden för det till aktieavkastningen bundna tilläggförsäkringsansvaret utgörs av andelen enligt aktiernas genomsnittliga årsavkastningsprocent på 30 procent av ansvarsskulden enligt denna lag, från vilken dragits av beloppet av det till aktieavkastningen bundna tilläggförsäkringsansvaret enligt denna paragraf, det ofördelade tilläggförsäkringsansvar och det på försäkringstagarna fördelade tilläggförsäkringsansvar som avses i 14 § 2 mom. i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag och det tilläggförsäkringsansvar som avses i 7 kap. 2 § 2 mom. i lagen om pensionsstiftelser och pensionskassor. Före den årliga beräkningen av det till aktieavkastningen bundna tilläggförsäkringsansvaret görs ett avdrag enligt 171 § 2 mom. i denna lag.

Med aktiernas genomsnittliga årsavkastningsprocent avses den genomsnittliga årsavkastning som pensionsanstalter med verksamhet enligt denna lag och Sjömanspensionskassan får av i 11 § i lagen om beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter och om diversifiering av placeringar (315/2015) avsedda aktier som är föremål för handel på en reglerad marknad, minskad med en procentenhet. Den genomsnittliga årsavkastningsprocenten beräknas som ett viktat genomsnitt av aktieavkastningen för pensionsanstalterna på så sätt att en enskild pensionsanstalts eller Sjömanspensionskassans inverkan på procenten inte blir för stor i förhållande till de andra pensionsanstalterna. Den genomsnittliga årsavkastningsprocenten beräknas av Pensionsskyddscentralen utifrån de uppgifter som pensionsanstalterna lämnat.

Betänkande ShUB 5/2026 rd

170 §

Ändring av grunderna för beräkning av ansvarsskulden

Om grunderna för beräkning av ansvarsskulden till följd av de krav som föreskrivs i 168 § ändras så att beloppet av det ansvar som föranleds av pensioner och intjänad pensionsrätt ökar, fogas de kostnader som föranleds av detta till de i 179 § avsedda kostnader som arbetspensionsanstalterna svarar för gemensamt. Om ändringen dock gäller grunderna för beräkning av ansvarsskulden för ålderspensioner, ska de kostnader som föranleds av ändringen i första hand täckas med medel som annars ska användas för utökande av fonderingen enligt 171 §.

171 §

Justering av ålderspensionsansvaret

De fonderade delarna av ålderspensionerna justeras utöver justeringen enligt 1 mom. årligen på basis av det sammanlagda beloppet av pensionsanstaltarnas till aktieavkastningen bundna tilläggsförsäkringsansvar enligt 168 § 2 mom.

Medel avsedda för justeringar enligt 1 och 2 mom. kan användas för att täcka de i 170 § avsedda kostnaderna till följd av ändringar av grunderna för beräkning av den ansvarsskuld som beräknas för ålderspensioner.

174 §

Pensionsanstaltarnas ansvar för ålderspensionen

Varje pensionsanstalt svarar för

1) den del av en arbetstagares och pensionstagares ålderspension som grundar sig på arbetstagarens arbete före utgången av månaden före den månad då den första ålderspensionen börjar och som motsvarar en pensionstillväxt på 0,5 procent per år med 65 år som pensionsålder eller, om ålderspensionsdelen grundar sig på arbetstagarens arbete efter det att han eller hon fyller 65 år, arbetstagarens ålder det år som arbetet utförts, och beräknad enligt de av social- och hälsovårdsministeriet fastställda eller givna beräkningsgrunderna; i pensionsanstaltens ansvar ingår dock inte höjningar till följd av i 96 § avsedd justering av årsinkomsterna med lönekoeficienten eller i 98 § avsedd indexjustering som gjorts efter att pensionen har börjat och inte heller ändringar på grund av livslängdskoefficienten,

Betänkande ShUB 5/2026 rd

201 §

Uppgifter för justering av ålderspensionsansvaret

Trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter har Pensionsskyddscentralen rätt att inom den tid och i den form som den bestämmer av pensionsanstalterna få de uppgifter om respektive pensionsanstalts ansvarsskuld och solvenskapital som behövs för beräkningen av den i 171 § 1 mom. avsedda avsättningskoefficienten för pensionsansvaret samt de uppgifter om belopp och avkastning av aktieplaceringar som är föremål för handel på en i 11 § i lagen om beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter och om diversifiering av placeringar avsedd reglerad marknad som behövs för beräkning av den genomsnittliga årsavkastningsprocent som avses i 168 § 3 mom.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Trots vad som föreskrivs i 168 § 2 mom., utgörs grunden för det till aktieavkastningen bundna tilläggsförsäkringsansvaret i enlighet med aktiernas genomsnittliga **årsavkastningsprocent** av fjärdedelen av den ansvarsskuld som avses i det momentet fram till den 30 juni 2027.

Bestämmelserna i 98 § 3 och 4 mom. tillämpas på indexjusteringar som görs den 1 januari 2030 och därefter.

Bestämmelserna i 174 § 1 mom. tillämpas på arbete som har utförts från och med den 1 januari 2027.

2.

Lag

om ändring av lagen om sjömanspensioner

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i lagen om sjömanspensioner (1290/2006) 154 § 1 punkten, 205 § 2 mom. och 215 § 4 mom. 3 punkten, av dem 154 § 1 punkten sådan den lyder i lag 78/2016, och *fogas* till 205 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 642/2014, nya 5–8 mom. som följer:

154 §

Pensionskassans ansvar för ålderspensionen

Pensionskassan svarar för

Betänkande ShUB 5/2026 rd

1) den del av en arbetstagares och pensionstagares ålderspension som grundar sig på arbetstagarens arbete före utgången av månaden före den månad då den första ålderspensionen börjar och som motsvarar en pensionstillväxt på 0,5 procent per år med 65 år som pensionsålder eller, om ålderspensionsdelen grundar sig på arbetstagarens arbete efter det att han eller hon fyller 65 år, arbetstagarens ålder det år som arbetet utförts, och beräknad enligt de av social- och hälsovårdsministeriet fastställda eller givna beräkningsgrunderna; i pensionskassans ansvar ingår dock inte höjningar till följd av justering av årsinkomsterna med lönekoeficienten enligt 101 § eller indexjustering enligt 102 § och inte heller ändringar på grund av livslängdscoefficienten,

205 §

Begränsningar som gäller placeringarna

Pensionskassan får inte utan tillstånd av Finansinspektionen förvärva sådan bestämmanderätt som avses i 1 kap. 5 § i bokföringslagen i en sammanslutning som bedriver annan rörelse än försäkringsrörelse, om inte sammanslutningens verksamhet kan anses ha samband med arbetspensionsförsäkringsrörelse och vara ändamålsenlig för denna eller om det inte är fråga om en bostads- eller fastighetssammanslutning.

En pensionskassas dottersammanslutning vars huvudsakliga syfte är att för pensionskassans räkning direkt eller indirekt äga fast egendom får uppta lån i sin fastighetsplaceringsverksamhet.

En pensionskassas dottersammanslutning får använda främmande kapital för ägande och förvärv av fastigheter samt för ägande, förvärv, byggande och underhåll av bostäder och andra byggnader i en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Det sammanlagda beloppet av de lån som pensionskassans dottersammanslutningar upptar får utgöra högst 10 procent av pensionskassans samtliga placeringar och 50 procent av pensionskassans samtliga fastighetsplaceringar.

Vad som föreskrivs ovan i denna paragraf om dottersammanslutningar tillämpas också på därmed jämförbara bolag och sammanslutningar i andra stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

215 §

Tillämpliga bestämmelser

Vid verkställigheten av denna lag tillämpas utöver det som bestäms i detta kapitel vad som i lagen om pension för arbetstagare föreskrivs i

3) 201 § om lämnande av uppgifter till Pensionsskyddscentralen för justering av ålderspensionsåtagandena,

Betänkande ShUB 5/2026 rd

Denna lag träder i kraft den 20 .
Bestämmelserna i 154 § 1 punkten och 215 § 4 mom. 3 punkten i denna lag träder i kraft dock den 1 januari 2027.

3.

Lag

om ändring av lagen om beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter och om diversifiering av placeringar

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter och om diversifiering av placeringar (315/2015) 7 a, 9 och 12 §, 13 § 1 mom., 15 § 2 mom., 17 § 1 och 2 mom. samt 24 § 1 mom. 4 punkten, av dem 7 a § sådan den lyder i lag 99/2016, 17 § 1 mom. sådant det lyder i lag 359/2022 och 17 § 2 mom. sådant det lyder i lag 956/2021 och
fogas till lagen nya 13 a och 13 b § samt till 24 § 1 mom. en ny 5 punkt som följer:

7 a §

Aktieplaceringarnas maximibelopp

Av en pensionsanstalts placeringar får högst 85 procent vara aktieplaceringar. Med aktieplaceringar avses det sammanlagda beloppet av placeringar som exponerats för riskklasserna 1–5 som avses i 11 § 1 mom. Om den underliggande tillgången i ett derivatavtal är en aktieplacering, avses med det belopp som exponerats för aktierisken i derivatavtalet derivatavtalets deltaekvivalent som avses i 19 § 3 mom.

9 §

Fastställande av värdet av de konstanter som används vid solvensberäkningen

Bestämmelser om värdet av de konstanter som används vid solvensberäkningen utfärdas vart femte år genom förordning av statsrådet på det sätt som föreskrivs nedan. Värdet av konstanterna fastställs så, att ett år från den stund då pensionsanstaltens solvenskapital når solvensgränsen är pensionsanstaltens solvenskapital med 97 procents sannolikhet större än noll. Värdet av konstanterna ska fastställas med beaktande av den empiriska informationen om placeringsmarknaden och om riskerna i olika placeringar. Social- och hälsovårdsministeriet ska höra Finansinspektionen vid beredningen av förordningen.

Betänkande ShUB 5/2026 rd

12 §

Beräkning av riskvärdet för riskklassen

Riskvärde beräknas för varje riskklass j med formeln

$$V_j = \sum_i A_i S_j$$

där A_i är beloppet av en enskild placering i som exponerats för den risk som avses i riskklass j och S_j den förväntade förlust som fastställts för riskklass j .

Den förväntade förlusten S_j i riskklass j fastställs genom förordning av statsrådet.

13 §

Beräkning av riskklassens förväntade avkastning

Förväntad avkastning beräknas för varje riskklass j med formeln

$$\mu_j = \sum_i m_j A_i$$

där A_i är beloppet av en enskild placering i som exponerats för den risk som avses i riskklass j och m_j väntevärdet av avkastning för riskklass j .

13 a §

Beaktande av skuldandelen

En placerings skuldandel beaktas så att utöver vad som föreskrivs i 12, 13 och 14 §

1) vid beräkning av riskvärdet ersätts förväntade förlusten S_j med formeln

$$\min \left(\frac{1}{1-L_i} S_j + \frac{L_i}{1-L_i} (m_6 + L_i (m_j - m_6)); 1 \right)$$

Betänkande ShUB 5/2026 rd

där L_i är den skuldandel som ingår i placeringen och m_6 är väntevärdet av avkastning för den ränteriskklass som avses i 11 § 1 mom. 6 punkten,

2) vid beräkning av förväntad avkastning ersätts väntevärdet av avkastning m_j med formeln

$$\left(m_j + L_i (m_j - m_6) \right)$$

där L_i är den skuldandel som ingår i placeringen och m_6 är väntevärdet av avkastning för den ränteriskklass som avses i 11 § 1 mom. 6 punkten.

13 b §

Beaktande av fastighetsplaceringarnas skuldandel

Utöver vad som föreskrivs i 12 och 14 § beaktas skuldandelen för sådana fastighetsplaceringar enligt 5 a § i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag som är förenade med borgen som ställts av arbetspensionsförsäkringsbolaget så att vid beräkning av riskvärdet avses som termen A_i beloppet av en enskild placering i som helhet.

Utöver vad som föreskrivs i 13 och 14 § beaktas skuldandelen för fastighetsinvesteringar enligt 5 a § i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag som är förenade med en borgen som ställts av arbetspensionsförsäkringsbolaget så att vid beräkning av förväntad avkastning ersätts väntevärdet av avkastning m_j med formeln

$$m_j - L_i m_6$$

där L_i är den skuldandel som ingår i placeringen och m_6 är väntevärdet av avkastning för den ränteriskklass som avses i 11 § 1 mom. 6 punkten.

15 §

Valutarisk

För andra placeringar än de som exponerats för valutarisk enligt 1 mom. beräknas ett riskvärde enligt 12 § samt enligt 13 a § 1 punkten eller 13 b §, och förväntad avkastning enligt 13 § samt 13 a § 2 punkten eller 13 b §.

Betänkande ShUB 5/2026 rd

17 §

Risk avseende avkastningskrav och försäkringsrisk

Trots bestämmelserna i 12 § beräknas riskvärdet för klassen för risk avseende avkastningskrav enligt formeln

$$V_j = \left((1 - \lambda)(k + b) + C - \lambda S_j \right) A_j$$

där k är den diskonteringsränta som används vid beräkningen av ansvarsskulden, b är den avsättningskoefficient för pensionsansvaret som avses i 171 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstagare (395/2006) som gäller dagen efter beräkningstidpunkten, S_j är den förväntade förlust som fastställts för risk avseende avkastningskrav och A_j är ansvarsskulden, med avdrag för ofördelat och fördelat tilläggsförsäkringsansvar som avses i 14 § 2 mom. i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag, för tilläggsförsäkringsansvar som avses i 7 kap. 2 § 2 mom. i lagen om pensionsstiftelser och pensionskassor samt för de poster som enligt 139 § 2 mom. i lagen om pension för företagare (1272/2006) inte beaktas i premieansvaret.

Trots bestämmelserna i 13 § beräknas den förväntade avkastningen för klassen för risk avseende avkastningskrav enligt formeln

$$\mu_j = - \left((1 - \lambda)(k + b) + D + \lambda m_j \right) A_j$$

där m_j är det väntevärde för avkastning som fastställts för risk avseende avkastningskrav, A_j är den ansvarsskuld som fastställts i 1 mom. och λ är graden av bundenhet till aktieavkastningen som avses i 168 § 2 mom. i lagen om pension för arbetstagare.

24 §

De grunder som pensionsanstaltens styrelse ska fastställa

Pensionsanstaltens styrelse ska fastställa och till sin placeringsplan föga

4) grunderna för beräkning av den duration som avses i 14 § för de placeringar som exponerats för ränte- och kreditmarginalrisk,

5) grunderna för användning av den skuldandel som ingår i placeringarna och av den borgen som hänförs till den, av vilka ska framgå åtminstone det maximala beloppet av skuldandelen och borgen samt den maximala risk som skuldandelen och borgen medför för pensionsanstalten.

Betänkande ShUB 5/2026 rd

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av 5 a § och om temporär ändring av 18 § i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag (354/1997) 5 a § och temporärt 18 § 1 mom., sådana de lyder, 5 a § 1353/2014 och 18 § 1 mom. i lag 96/2016, som följer:

5 a §

Kreditupptagning och borgen i fastighetsplaceringsverksamhet

Ett arbetspensionsförsäkringsbolags dottersammanslutning vars huvudsakliga syfte är att direkt eller indirekt för arbetspensionsförsäkringsbolagets räkning äga fast egendom, får i sin fastighetsplaceringsverksamhet uppta också annan kredit än sådan som avses i 15 kap. 1 § i försäkringsbolagslagen.

Ett arbetspensionsförsäkringsbolags dottersammanslutning får använda främmande kapital för ägande och förvärv av fastigheter samt för ägande, förvärv, byggande och underhåll av bostäder eller andra byggnader i en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Det sammanlagda beloppet av de krediter som ett arbetspensionsförsäkringsbolags dottersammanslutningar upptar får vara högst 10 procent av arbetspensionsförsäkringsbolagets samtliga placeringar och 50 procent av arbetspensionsförsäkringsbolagets samtliga fastighetsplaceringar.

Vad som föreskrivs ovan i denna paragraf om dottersammanslutningar tillämpas också på därmed jämförbara bolag och sammanslutningar i andra stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Arbetspensionsförsäkringsbolaget kan ställa borgen som säkerhet för en kredit som föreskrivs i denna paragraf. Dessutom tillämpas vad som i 15 kap. 3 § i försäkringsbolagslagen föreskrivs om ställande av säkerhet för en dottersammanslutning också på en dottersammanslutnings förbindelser i enlighet med denna paragraf.

Betänkande ShUB 5/2026 rd

18§

Överföringar till det fördelade och det ofördelade tilläggsförsäkringsansvaret

Maximibeloppet av ett arbetspensionsförsäkringsbolags solvenskapital är solvensgränsens 3,5-faldiga belopp, dock minst 40 procent av ansvarsskulden, minskat med ofördelat tilläggsförsäkringsansvar och de poster som enligt 139 § 2 mom. i lagen om pension för företagare inte beaktas i premieansvaret. Om ett arbetspensionsförsäkringsbolags solvenskapital två år i följd överskrider solvenskapitalets maximibelopp, ska arbetspensionsförsäkringsbolaget från och med det andra året varje år till det fördelade tilläggsförsäkringsansvaret överföra ett belopp som utgör en tredjedel av det belopp med vilket bolagets solvenskapital överskrider maximibeloppet. Om överskridningen kan betraktas som bestående, ska bolaget organisera sin verksamhet så att bolagets solvenskapital återförs under maximibeloppet.

Denna lag träder i kraft den _____ 20 ____ .
Bestämmelserna i 18 § 1 mom. gäller till och med den 31 december 2029.

5.

Lag

om ändring av 8 kap. 3 § och om temporär ändring av 7 kap. 7 § i lagen om pensionsstiftelser och pensionskassor

I enlighet med riksdagens beslut
ändras temporärt i lagen om pensionsstiftelser och pensionskassor (946/2021) 7 kap. 7 § 2 mom. och
fogas till 8 kap. 3 § nya 4–7 mom. som följer:

Betänkande ShUB 5/2026 rd

7 kap.

Ansvarsskuld, försäkringsavgifter och solvens

7 §

Tilläggsförsäkringsansvar och solvenskapitalets maximibelopp

Maximibeloppet av en pensionsstiftelses solvenskapital är solvensgränsens 3,5-faldiga belopp, dock minst 50 procent av ansvarsskulden, minskat med tilläggsförsäkringsansvaret. Maximibeloppet av en pensionskassas solvenskapital är solvensgränsens 3,5-faldiga belopp, dock minst 50 procent av ansvarsskulden, minskat med tilläggsförsäkringsansvaret och de poster som enligt 139 § 2 mom. i lagen om pension för företagare inte beaktas i premieansvaret. Tilläggsförsäkringsansvaret kan utökas genom försäkringsavgifter upp till solvenskapitalets maximibelopp.

8 kap.

Tillgångar och investering

3 §

Begränsningar som gäller lån och borgen

En pensionsanstalts dottersammanslutning vars huvudsakliga syfte är att för pensionsanstaltens räkning direkt eller indirekt äga fast egendom får uppta lån i sin fastighetsplaceringsverksamhet.

En pensionsanstalts dottersammanslutning får använda främmande kapital för ägande och förvärv av fastigheter samt för ägande, förvärv, byggande och underhåll av bostäder och andra byggnader i en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Det sammanlagda beloppet av de lån som pensionsanstaltens dottersammanslutningar upptar får utgöra högst 10 procent av pensionsanstaltens samtliga placeringar och 50 procent av pensionsanstaltens samtliga fastighetsplaceringar.

Vad som föreskrivs ovan om dottersammanslutningar tillämpas också på därmed jämförbara bolag och sammanslutningar i andra stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lagens 7 kap. 7 § 2 mom. gäller till och med den 31 december 2029.

6.

Lag

om ändring av ikraftträdandebestämmelsen i en lag om temporär ändring av lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om temporär ändring av lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag (1353/2014) ikraftträdandebestämmelsen, sådan den lyder i lag 932/2022, som följer:

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2015.

Denna lag träder i kraft den _____
20 .

Utskottets förslag till uttalande

Riksdagen förutsätter att statsrådet följer och utvärderar vilka konsekvenser placeringsreformen, ökningen av ålderspensionsfonderingen och indexbegränsningen har för arbetspensionssystemets finansiella hållbarhet, variationen i arbetspensionsavgifterna, nivån på pensionsförmånerna och rättvisan mellan generationerna.

Betänkande ShUB 5/2026 rd

Helsingfors 20.5.2026

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Krista Kiuru sd (delvis)
vice ordförande Mia Laiho saml
medlem Kim Berg sd
medlem Maaret Castrén saml
medlem Bella Forsgrén gröna (delvis)
medlem Hilikka Kemppi cent
medlem Hanna-Leena Mattila cent (delvis)
medlem Ville Merinen sd
medlem Minna Reijonen saf
medlem Anne Rintamäki saf
medlem Päivi Räsänen kd
medlem Oskari Valtola saml
medlem Henrik Wickström sv
ersättare Mari Kaunistola saml.

Sekreterare var

utskottsråd Sanna Pekkarinen.